

Bogu na čast, bližnjemu na pomoč!

GASILEC

Izdaja odbor deželne zveze kranjskih gasilnih društev. — Urejuje tajnik Fran Ks. Trošt na Igu pri Ljubljani. — List izhaja poljubno po potrebi v nedoločenem času, vendar vsaj štirikrat na leto, in ga dobivajo člani zveze brezplačno.

Cesarska jubilejska ustanova avstro-ogrskih zavarovalnic v podporo ponesrečenih gasilcev in njihovih zapuščencev.

Tej, od več zavarovalnih društev leta 1873. ustanovljeni cesarski jubilejski ustanovi avstro-ogrskih zavarovalnic v podporo ponesrečenih gasilcev in njihovih zapuščencev je namen, resnično potrebnim in vrednim poklicnim ali prostovoljnim gasilcem avstro-ogrske države, kateri so v izvrševanju svoje službe zadobili težko bolezen, se pohabili ali ponesrečili, oziroma njihovim zapuščencem, dajati podporo.

Tisti, kateri hočejo imeti pravico do ustanove, se pozivljajo, naj svoje prošnje poštnine prosto do konca meseca maja vsakega leta vpošljejo predsedstvu ustanove. Prošnja in vse priloge so koleka proste.

Prošnjam je priložiti sledeče priloge:

a) Izpričevalo načelnika gasilnega društva, da je oboleli ali ponesrečeni gasilec bil ud ali je še ud kacega domačega gasilnega društva,

b) zdravniško izpričevalo o načinu bolezni ali poškodbe kakor tudi o tem, da je dotičnik to poškodbo pri gasilskem delu zadobil,

c) izpričevalo županstva (ubožno izpričevalo) o potrebi in vrednosti prosilca, kakor tudi natančno njegovo bivališče.

Prošnje za podporo enkrat za vselej se zamorejo vsak čas vložiti in morajo biti opremljene z omenjenimi tremi prilogami, vsekako pa je želeli, da se tudi prošnje za podporo do konca meseca maja vsakega leta pri ustanovi vložijo.

Prošnje je nasloviti:

Slavni upravni odbor cesarske jubilejske ustanove avstro-ogrskih zavarovalnic

Dunaj.

*(Löbliches Komitee zur Verwaltung der Kaiser-Jubiläums-Stiftung
österr.-ung. Assekuranz-Institute*

in Wien.)

Prošnje in priloge, sestavljene v nemškem jeziku, je vpošlati do 24. majnika 1906 zveznemu odboru (lahko tudi tajniku Troštu na Igu pri Ljubljani), da se odpošljejo pravočasno na svoje mesto, ker morajo biti vsaj 30. majnika na Dunaju.

Vodstvo zveze.

VIII. avstrijski gasilski shod na Dunaju l. 1906.

Razvoj in napredek tehnike se vedno bolj in bolj popolnuje in večja v vseh industrijskih strokah. Tudi v gasilstvu je toliko novih iznajdb glede popolnosti, da vzbujajo splošno pozornost. Da bo pa mogoče ogledati vse novejša pomočke v gasilstvu glede njih sestave, se je sklenilo napraviti ob VIII. avstrijskem gasilskem shodu, ki bo na Dunaju od dne 5. do 9. septembra 1906, pod pokroviteljstvom Njega c. in k. visokosti nadvojvode Frana Ferdinanda, razstavo raznovrstnih gasilskih pomočkov domačih in tujih firem.

Tem povodom bodo gasilci, ki jih bode gotovo na tisoče zbranih na Dunaju, imeli tukaj priliko, da si ogledajo najlepšo

razstavo raznovrstnih gasilskih pomočkov. Merodajni činitelji bodo sodili, kaj bi bilo za njihov kraj najbolj praktično, ter lahko tudi kupčije sklepali.

Na Dunaju se je osnoval posebni odbor za VIII. avstrijski gasilski shod, ki mu je naloga, da preskrbi vse ugodnosti za posetnike, kakor stanovanja, znižano voznino itd., tako da bodo mogli pohiteti tudi manj premožni gasilci v cesarsko prestolnico.

Cujemo tudi, da misli več gasilcev s Kranjskega porabiti to ugodno priliko, da si popolnijo svoje znanje; zaradi tega bomo naznanili pravočasno, kakšne ugodnosti nam bo najbrže dala južna železnica in kako se bo uravnalo bivanje na Dunaju, da ne bo preveč stroškov, ker bo posameznikom žrtvovati te stroške iz svojega žepa in ne jih nalagati že itak zadolženim društvom. Podrobnosti bomo pravočasno objavili, da ne bo nikršnega dvoma.

Požarni poizkus v vzornem gledališču.

Tak poizkus je bil dne 25. januarja t. l. popoldne v vzornem gledališču, ki ga je napravilo z državno subvencijo avstrijsko društvo inženjerjev in arhitektov na obrežju Donave blizu Franc-Jožefovega mosta, ter je bil jako poučljiv.

Gledališče je zgrajeno po načrtih višjih stavbenih svetnikov Helmer in Felner od tvrdke G. A. Wayß in drug in ima tretjino velikosti navadnih gledališč in je izdelano popolnoma v železnem betonu.

V parter je vzdana svarilna stena, preko katere je v celi širini okno iz elektrostekla, ki tudi v vročini ne razpoka, in za njimi moremo brez nevarnosti opazovati vse dejanje.

Na tem prostoru so se sešli zastopniki gasilskih zvez; med njimi je bil tudi L. Stricelj iz Ljubljane. Požarni nadzornik Caitil je vodil požarni poizkus in je pojasnil vse dosedanje poizkuse, ki so se napravili in podal nastopni posnetek: 1. Dimne lopute na odru so najbolj vspešni varnostni pomoček, ki naj bodo čim večje in blizu slemenca. 2. Dognalo se je, da je še vedno mogoče vztrajati v prostoru za gledalce, ker se isti, kakor tudi galerija ne zakadi, ako je nastal na odprtem odru požar. 3. Plin je najslabše svetilo, ker je pogasel vsled dima. Električna razsvetljava je dobro delovala in ima prednost pred vsemi svetili.

Po obhodu čez oder se je izvršil poizkus z ognjem, in sicer: a) neugodno pri zaprtih loputah, ne spustivši železno zagrinjalo (kurtimo) samo z navadnim napol napojenim zagrinjalom, b) ugodno z odprtimi loputami pri odprtem odru. Na odru je bilo nakupičenih več starih kulis zagrinjal in pohištva, ter s petrolejem namočenih krp. S petrolejem namočena skobljevina (oblanice) se je vžgala in v 17 sekundah je bilo vse v plamenu, gosti dim je napolnil prostor in plamen je švignil v prostor za gledalce. V trenutku odprla se je dimna loputa, železno pregrinjalo se je spustilo, da se vidi drugi ugodni poizkus. Gosti so se podali v prostor za gledalce, železno pregrinjalo se je dvignilo in dim, ki je od prvega poizkusa polnil prostor, se je razpodel v naglici proti odru in bilo je možno opazovati ogenj prav blizu, kako se je razširjal na odru, ne da bi opazovalce kaj nadlegovala dim ali vročina. Vse je napravilo vtisk velicega ognja v kaminu.

Zbor je postavljen v predel, če četa za četo stoji v razdalji 6 korakov v dvoredu, v razpredelu, če stoji v razdalji več kot 6 korakov, običajno 10 korakov.

Trobentači stoje 1 korak za levem krilom srednje ali pa svoje čete.

A. Vaje v predelu.

1. Pohod predela.

Pri pohodu zbora v predelu in razpredelu je krajnikom strogo paziti na to, da v določenem razstopu krijejo krajnike sprednjih čet.

2. Zavoji. Predel zavija z mesta na povelje:

«V desno (levo) zavij — stopaj!»

med pohodom pa na povelje:

«V desno (levo) — zavij!»

Iz zavoja v premo mer preidemo na povelje:

«V premo — mer!»

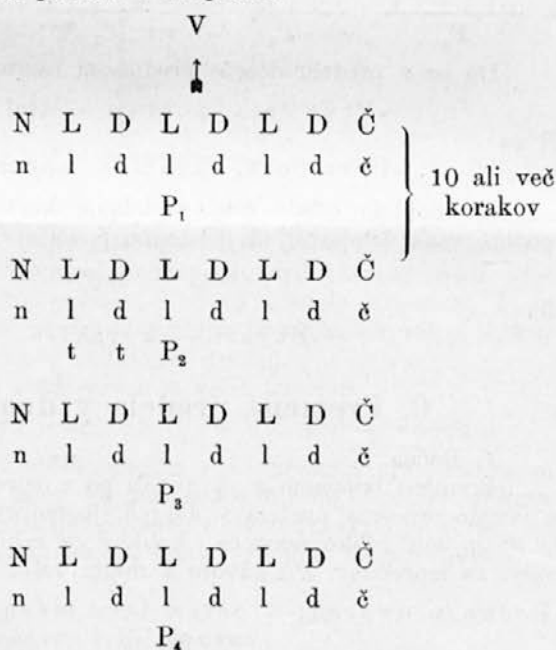
Pri zavoju v predelu na povelje prične zavijati v določeno stran le prva četa, ostale pa šele potem, ko dojdejo na mesto, kjer je zavila prva. Četopoveljniki druge, tretje čete itd. prišedši na mesto zavoja poveljuje:

«Zavij!»

in ko je četa v smeri sprednje čete:

«V premo — mer!»

3. Premena predela v razpredel.

a) Nazaj.

Povelje:

«Razpredel, vzad — stopaj!»

Prva četa ostane na mestu, ostale pa stopajo vzad, dokler četopoveljnik prišedši v določeno razdaljo ne veli:

«Postati — stoj!»

b) Naprej.

Razpredel se napravi naprej na povelje:

«Razpredel, prva četa — stopaj!»

Na povelje «stopaj!» prične z dolgimi koraki stopati le prva četa, ostale pa šele potem, ko so v določeni razdalji, na četopoveljnikovo povelje:

«Stopoma — stopaj!»

Ko je zbor v določeni razdalji, koraka dalje, dokler vadiatelj ne poveljuje tega ali onega.

Premena med pohodom se izvrši na povelje:

«Razpredel — razstop!»

Vsak četopoveljnik razen prvega poveljuje svoji četi:

«Skrati — korak!»

Prva četa stopa v dolgem koraku. Ko ima druga, tretja, četa itd. določeno razdaljo, poveljujejo četopoveljniki postopno:

«Dolgi — korak!»

4. Premena razpredela v predel.

Če je zboru napraviti na mestu iz razpredela pravilni predel (6 korakov razdalje) velimo:

«Sestop — stopaj!»

Prva četa ostane na mestu, ostale pa korakajo dotle, da četopoveljniki prišedši s svojo četo v določeno razdaljo poveljujejo:

«Postati — stoj!»

Med pohodom se sestop izvede na povelje:

«Sestop prva četa skрати korak!»

Prva četa skрати korak, ostale pa korakajo z dolgim korakom, dokler ne dospo v predpisano razdaljo (6 korakov).

Na četopoveljnikovo povelje:

«Skrati — korak!»

skratijo tudi ostale čete korak. Ko so čete v pravilni razdalji veli vadiatelj celemu zboru:

«Dolgi — korak!»

Če vadiatelj hoče, da se zbor ustavi in sestopi veli:

«Sestop! prva četa — stoj!»

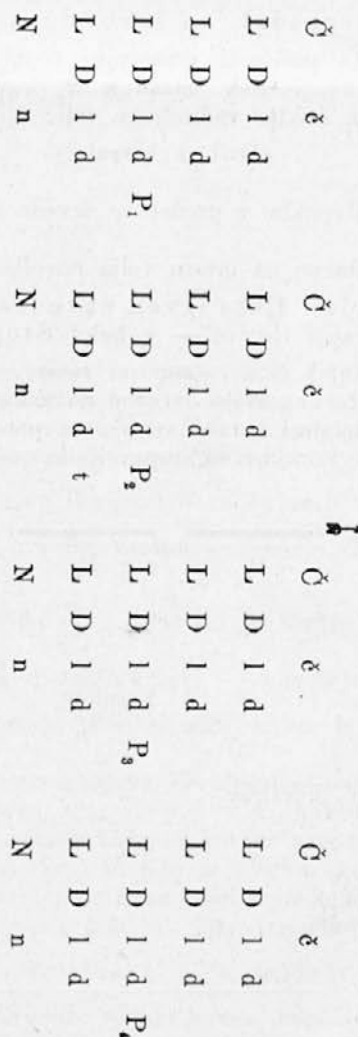
Četopoveljniki druge, tretje čete itd. postopno poveljujejo svojim četam:

«Postati — stoj!»

5. Obrati.

Če hočemo v predelu stoječ zbor obrniti na desno ali levo, se to izvrši na povelje:

«Četverestop! v desno (levo) — v bok!»

in na povelje:

«V levo (desno) — s čelom!»

preidemo v prejšnjo redovno tvorbo.

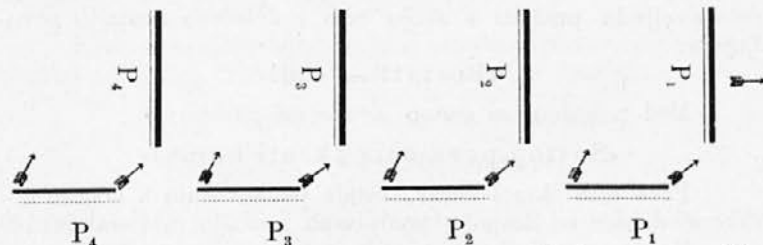
B. Premena dvoreda v predel.

1. Bočno.

Dvored spremenimo v bočni predel z zavoji ali z izprečitvami.

Na povelje:

«Bočno v predel! V četi v desno (levo) zavij — stopaj!» se vsaka četa zavije zase za 90°. Če po zavoju nastane ne-

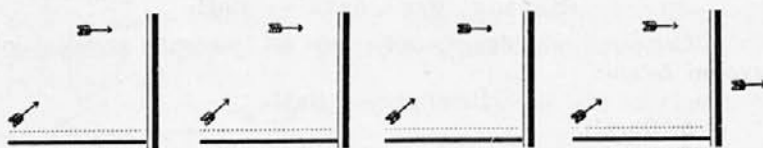

pravilna razdalja med četami, je četopoveljnikom napraviti s poveljevanjem pravilno razdaljo (6 korakov).

Na povelje:

«Bočno v predel! Na desno (levo) vprek! Stopaj!» napravi vsaka četa to, kar je pri četi določeno za povelje:

«Bočno v dvored, na levo (desno) vprek! Stopaj!»

Med pohodom se ta premena izvrši, kakor je določeno za posamezno četo, in sicer na povelje:

«Bočno v predel, na levo (desno) — vprek!»

Vsaka četa poišče s primernim poveljevanjem pravilno razdaljo, tako da je zbor nazadnje v pravilni razdalji in v kratkem koraku, dokler vaditelj ne veli:

«Dolgi korak!»

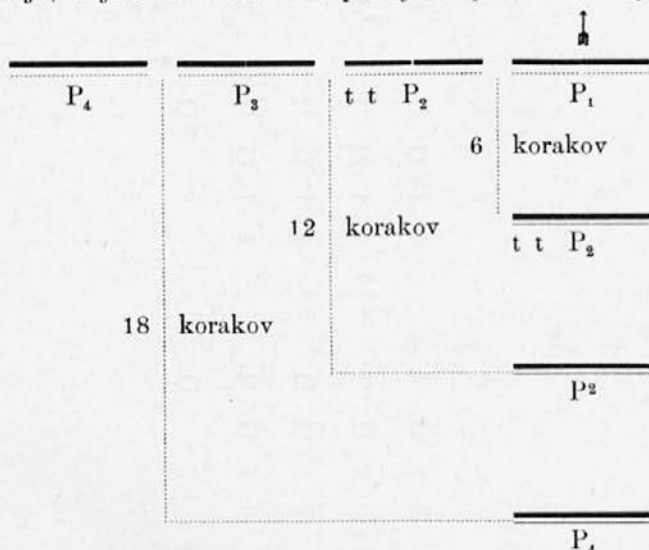
2. Čelno.

Premena dvoreda v predel se izvede na mestu ali pa z mesta.

a) Za premeno na mestu velja povelje:

«Čelno v predel! Čete izven prve (zadnje), dvostop desno (levo) — v bok! Stopaj!»

Prva (zadnja) četa ostane na mestu, ostale čete pa na povelje «v bok!» napravijo dvostop na zaukazano stran in na «Stopaj!» z dolgimi koraki stopijo za prvo četo v določeno razdaljo, t. j. 6 korakov. Četopoveljniki prišedši s svojo četo

na svoje mesto postopno poveljujejo.

«Postati — stoj!»

in potem

«V levo (desno) — s čelom!»

Spremena se more izvesti tudi v četverostopu.

Pri tem velja to, kar je povedano pri dvostopu.

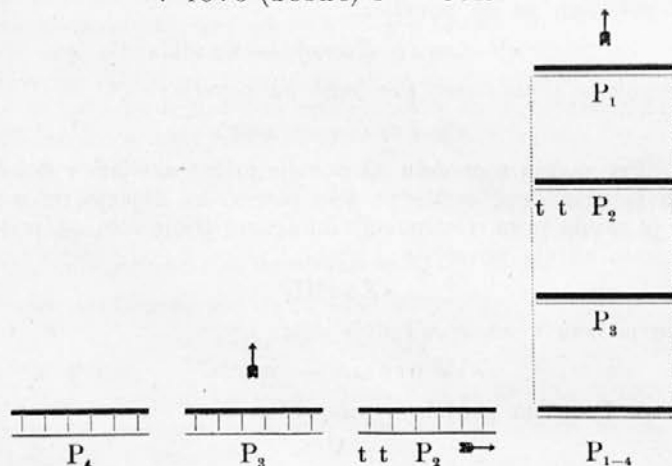
b) Za premeno z mesta velja povelje:

«Naprej čelno v predel! Čete izven prve (zadnje), četverostop v desno (levo) — v bok!»

Stopaj!»

Na povelje «v bok!» napravijo vse čete izven prve (zadnje), ki ostane v svoji stoji, četverostop v desno (levo) in na povelje «Stopaj!» stopijo vse čete s prvo (zadnjo) vred z dolgim korakom v svoji smeri. Ko druga, tretja četa itd. dojde na mesto, kjer je stala prva četa, poveljujejo četopoveljniki postopno:

«V levo (desno) s — čelom!»

Da se v predelu doseže predpisani razstop, veli vaditelj:

«Prva četa, postati — stoj!»

ali pa:

«Prva četa, skрати — korak!»

Ko dojdejo ostale čete v dolgem koraku v predpisani razstop, vsak četopoveljnik postopno poveljuje:

«Postati — stoj!»

ali:

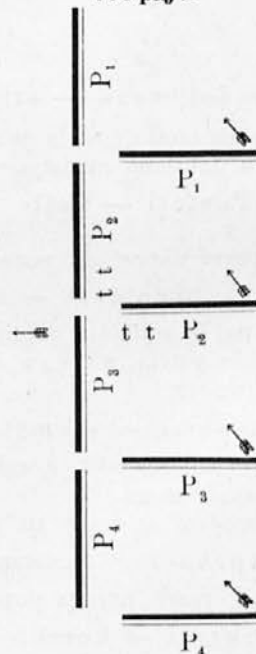
«Skrati — korak!»

C. Premena predela v dvored.

1. Bočno.

Premene izvajamo z zavoji ali pa z izprečitvami. Preden se izvede premena predela v dvored, je najprvo skrbeti za to, da imajo čete toliko razstopa, kolikor ga rabijo za zavoj, odnosno za izprečitev. Pri zavoju z mesta velja povelje:

«Bočno v dvored, v četi v levo (desno) — zavij — stopaj!»

Vsaka četa zase zavije za 90° in tu se brez povelja ustavi in uravna po sosednjih četah.

Pri premeni med pohodom velimo:

«Bočno v dvored, v četi v levo zavij!»

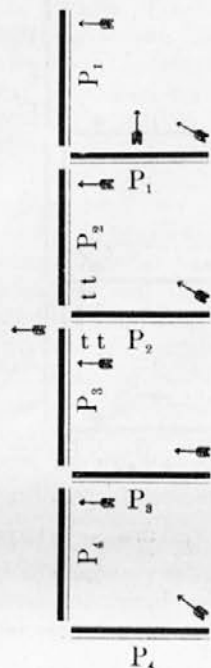
Vse čete prišedši v dvored stopajo s kratkim korakom v premi smeri, dokler vaditelj ne veli:

«Dolgi — korak!»

Za premeno predela v dvored z izprečitvijo velja povelje:

a) pri premeni z mesta:

«Bočno v dvored, na levo (desno) vprek! — Stopaj!»

Na povelje «vprek!» napravi v vsaki četi istoimenski krajnik v prvem členu poluobrat na levo (desno) ostali udje pa četrt obrata. Na povelje «Stopaj!» izven krajnika, ki je napravil poluobrat, stopi vse z dolgim korakom ter stopa, kakor je za četo določeno, v zaukazani dvored.

b) pri premeni med pohodom velja povelje:

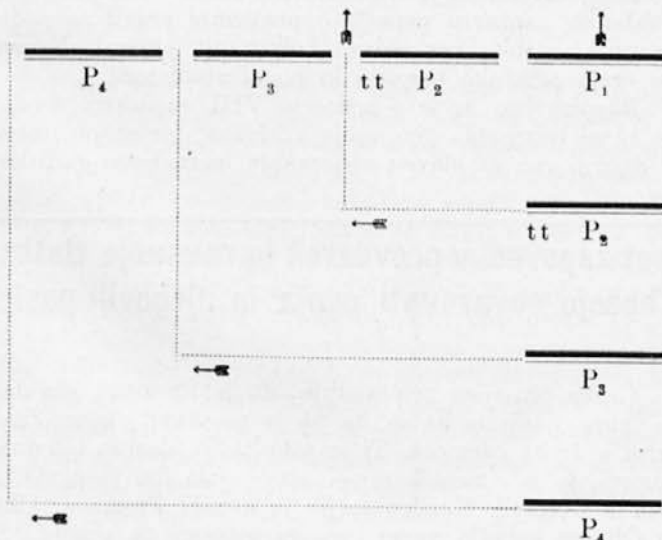
«Bočno v dvored, na levo (desno) — vprek!»

Istoimenski krajnik namestu s poluobratom pride s kratkim korakom v novo smer ter potem s kratkim korakom stopa v novi smeri. Ostali udje prišedši v dvored, skratijo korak, in s kratkim korakom korakajo, dokler vaditelj ne poveljuje tega ali onega.

2. Čelno.

Za čelno premeno velja povelje:

«Čelno v dvored, čete izven prve četverostop v levo (desno) — v bok! Stopaj!»

Prva četa ostane na mestu, vse druge pa napravijo na «v bok!» četverostop in na «Stopaj!» stopijo z dolgimi koraki v premo smer. Ko čete dojdejo postopno tako daleč, da imajo prostora za dvored, poveljujejo četopoveljniki postopno:

«V desno (levo) — s čelom!»

in ko dojdejo v črto prve čete, poveljujejo:

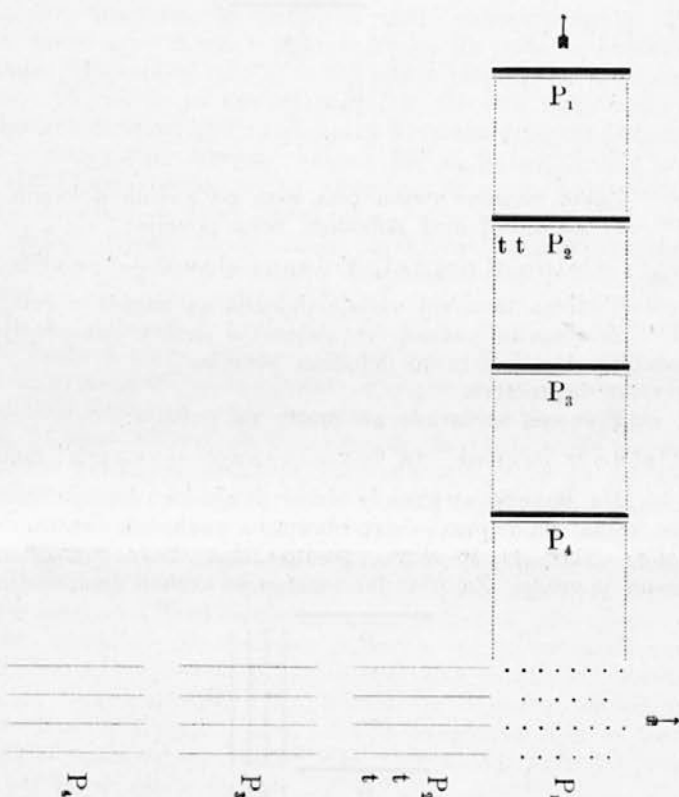
«Postati — stoj!»

D. Premena četverostopa (dvostopa) v predel.

1. Bočno.

Premena četverostopa v predel se izvede med pohodom na povelje:

«Bočno v predel, v levo (desno) — s čelom!»

Na povelje «s čelom!» napravi prva četa dvored na zaukazano stran in koraka z dolgimi koraki v novo smer, ostalim četam prišedši na mesto, kjer je napravila prva četa dvored, postopno poveljujejo četopoveljniki:

«V levo (desno) — s čelom!»

Da se doseže pravilni razstop v predelu, ki je postopno nastal, veli vaditelj:

«Prva četa, postati — stoj!»

ali pa:

«Prva četa, skрати — korak!»

Četopoveljnikom se je vesti tako, kakor je za sestop predela določeno.

Pri stoječem četverostopu ali dvostopu napravi na povelje «s čelom!» prva četa dvored v zaukazano stran in na povelje «Stopaj!» stopi z dolgimi koraki v novo smer. Ostale čete na povelje «Stopaj!» stopijo z dolgimi koraki v premo smer in dvored napravijo postopno, ko dojdejo na mesto, kjer je napravila dvored prva četa, na četopoveljnikovo povelje:

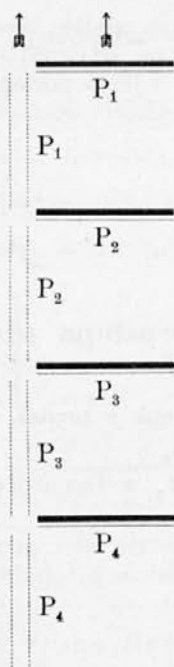
«V levo (desno) — s čelom!»

Za uravnavo predela veljajo znana določila.

2. Čelno.

a) Premena se izvede na mestu na povelje:

«Čelno v predel, v desno (levo) zavij — stopaj!»

Zavoj napravi vsaka četa zase po znanih določilih.
b) Za zavoj med pohodom velja povelje:

«Čelno v predel, v desno (levo) — za vij!»

Tudi za ta zavoj veljajo določila za zavoje v četi.

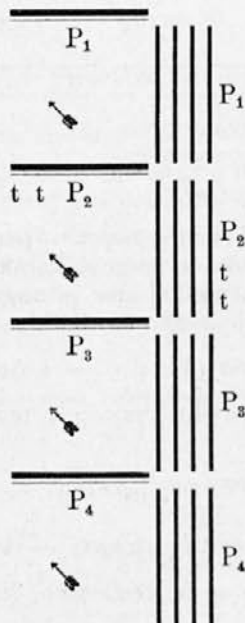
Za pravilni razstop v predelu je skrbeti četopoveljnikom porabljač vedno za to določena povelja.

3. Izprečitve.

Premena se izvede na mestu na povelje:

«Čelno v predel, na levo (desno) — vprek! Stopaj!»

Na povelje «vprek!» desni krajniki ostanejo na mestu vse ostalo pa napravi četrt obrata na zaukazano stran. Na povelje «Stopaj» stopi vse po določenem redu v dvorede, od-
uosno v predel. Za pravilni razstop je skrbeti četopoveljnikom.

Za izpremeno med pohodom velja povelje:

«Čelno v predel, na levo (desno) — vprek!»

Desni (levi) krajniki skratijo korak, vsi ostali udje pa se vedejo, kakor je že opisano. Po izvršeni premeni stopajo čete s kratkimi koraki, dokler se ne veli

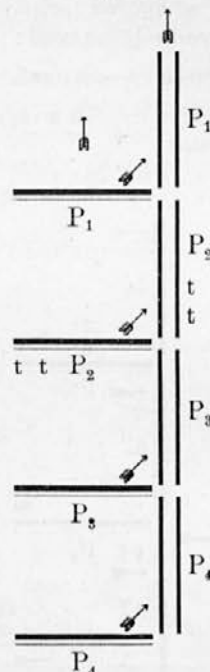
«Dolgi — korak!»

E. Premena predela v dvostop ali četverostop.

Iz predela preidemo v dvostop ali četverostop na povelje:

«Dvostop (četverostop) spoji, v desno — v bok!»

Vsaka četa napravi dvostop ali četverostop ter se spoji z drugimi četami na ta način, da se prvi četi priklapi druga, drugi tretja itd. Pri četverostopu leva krajnika prve čete in desna krajnika druge čete itd. napravijo četverostop. Smer pohoda je ista, kakor je bila v predelu.

Pri premeni na mestu se po obratu poveljuje:

«Stopoma — stopaj!»

Če hočemo napraviti v enem ali drugem slučaju namestu predela razpredel, treba je v dotičnem povelju zamenjati le besedi, vse drugo pa ostane neizpremenjeno, na pr.

«Bočno v razpredel, v desno zavij — stopaj!»

Premene redovnih tvorbo v razpredelu so toraj iste kakor v predelu in tudi izvajajo se na isti način kakor v predelu.

(Konec prihodnjč.)

Avstrijska državna gasilska zveza.

Dne 25. januarja 1906 je imela avstrijska državna gasilska zveza svojo sejo na Dunaju. Zastopane so bile sledeče deželne gasilske zveze: nemška gasilna zveza Česke, Koroške, Kranjske po načelniku ljubljanskega gasilnega in reševalnega društva Ljudevitu Striceljnu, Moravske (nemške), Nižje Avstrijske, Gornje Avstrijske, Šaleburške, Štajerske in Tirolske, dalje poveljnik dunajskega poklicnega društva Edvard Müller in častni načelnik Reg. Czermack. Po pozdravu od strani načelnika K. Schnecka, povabil je poveljnik Müller vse navzočnike, da se popoldne udeležijo požarnega poizkusa v nalašč napravljenem gledališču (Modelltheater).

Razgovarjalo se je o ustanovitvi častne svetinje za gasilce, ter sklenilo napraviti peticijo o premembi pravil za podelitev te svetinje, osobito kar zadeva kolkovanje prošenj. Na znanje se je vzelo računsko poročilo in podal absolutorij.

Razpravljalo se je o bodočem VIII. gasilskem shodu, in kako bi se omogočila čim večja vdeležba, ter se ob enem določil dnevni red za glavno zborovanje in vdeležbo gasilske razstave.

Deset zapovedi v prevdarek in ravnanje tistim, ki se hočejo obvarovati ognja in njegovih posledic.

I.

Grška pravljica pripoveduje, da je Prometej, sin Japeta, delal prve ljudi iz ila in da jih je po Ateni, hčeri Zevsovi, oskrbel z živim odmom. Ti prvotni ljudje, dasi so bili duševno nadarjeni, so bili neomikani — nedostajalo jim je ognja. Zevs ga jim je zabranil. Končno se jih je usmilil Prometej. Ukradel je v Olimpu nebeški ogenj, ter ga prinesel na zemljo. Sedaj

se je pričela človeška omika. Prometej je bil za svoj čin močno prikovan na Kavkaz z verigami, kjer je orel kluval njegova vedno rastoča jetra. Herkul je oprostil trpina iz spon in Prometej je bil izbran za zaščitnika omike. Tako pripoveduje grška pravljica. In res, ognja človek ne more pogrešati, povsod ga potrebuje in brez njega bi bil še dandanes na najnižji stopnji omike. Zatorej pravi pesnik:

Koristna ognja je oblast,
ko človek čuva njeno rast,
in kar napravi, kar stori,
je dar nebeške te moči.

Ali strašna more postati ta »nebeška moč«. Utrga se iz svojih spon; »narave prosta hči« postane tolovajka; mesta spremeni v prah in razvaline, vasi uniči, čisto gleda človek svoja dela pokončana in uničena. Kakor Damoklejev meč visi nevarnost ognja nad našimi glavami. Škrta je leti blisk, ta mogočna električna iskra na zemljo, tam razdene mogočno drevo tu vžge poslopje. Ogenj se razširi na bližnja poslopja. Proti temu ni varstva, ni obrambe, toraj se je treba ravnati po zapovedih, ki podajajo proti ognju in njegovim posledicam, vsaj nekaj obrambe.

Prva zapoved se glasi:

Imej vsa svoja poslopja in premoženje, katero lahko ogenj uniči zavarovano pri priznani dobri zavarovalnici.

To ni samo dolžnost do države nego tudi do družbe, oba stremita za vzdrževanjem posestva. Država ni zmožna poslopij vseh državljanov varovati proti požaru, oziroma pogorelcem povrniti imetje, zato so nastale zavarovalne družbe, ki jim je naloga nadomestiti vrednost po požaru uničenega imetja. V vsakim zavarovanju prevzamejo zavarovalnice dolžnost, da riziko, ki obstoji v tem, da lahko pogori jutri en zavarovaneec in ž njim še deset drugih in zavarovalnica mora takoj poplačati škodo. Zavarovaneec plačuje za to zavarovalnici znesek premije — zavarovalnino, ki se ravna po odstotkih zavarovanega zneska. Pri nas je zavarovanje v rokah delniških družb, ki zahtevajo primerno visoko odstotnino, povprečno po 30 do 35 h za vsacih 100 K; v nekaterih sosednjih državah je odstotnina manjša in merodajni činitelji naj bi tudi pri nas kaj ukrenili, da se zniža, saj imajo zavarovalnice, oziroma delničarji, lepe dohodke.

Zavarovati je vselej pri dobri zavarovalnici. Kako se pa ta izpozna? Da dolgo častno deluje, kar dokazujejo nje letni računski zaključki. Starejši zavarovalnici gre prednost pred mlajšo, dokler se ni nje solidnost dobobra izkazala. Tu ni gledati na par vinarjev, ki se jih plača kot višjo premijo, ker stara zavarovalnica tudi pri cenitvi škode ne gleda toliko na vsako malenkost. Čim strožja je zavarovalnica pri sprejetju zavarovanja, tem bolje je za slednjega. Poznati je prav dobro pravila zavarovalnice, ki so pridejana vsaki knjižici, kdor pravila pozna, ognil se bo de lahko nastalim prepirom, da celo sodnijskim stroškom. Pri zavarovanju naj se strogo gleda na to, da se zavaruje pravo cenilno vrednost poslopja, nikdar pa ne previsoko, da si malo več prizluzijo. Po požaru se škoda ceni in plača le po pravi vrednosti; izgovor je ničev, češ, »saj je bilo za več zavarovano«. Zato naj se vsa poslopja dobobra premerijo po dolžini in širini, da ne bo potem pomot in nepotrebnih protestov.

II.

Bodi previden z ognjem in lučjo, obvaruješ se nesreče. Pregovor pravi: »Čuvan ogenj hrani, nečuvan odstrani.« Neverjetno je skoro, človeka prehaja zona, ko vidi kako se tu in tam ravna z ognjem. Čuditi se je, da ni še več nesreč. Še danes bi bilo prav, če bi nočni čuvaj pri svojih obhodih klical: »Varujte ogenj, varujte luč«, kakor je klical v preteklih časih običajno. Čestokrat ravna jo odrasli tako neprevidno z ognjem, da jih je treba svariti. Na posvarilo čujemo zaničljiv odgovor: »Saj nisem majhen otrok. Da bi ne vedel, kaj delam. Saj se ne bo tako hitro kaj zgodilo!« In večkrat zadostuje iskra, ki povzroči velik požar — nesreča hitro pride. Zato mora vsakdo, ki mu ni le za svoje nego mu je tudi imetje bližnjika drago in milo — čuvati ogenj. Vse se mora odstraniti, kar bi lahko bilo povod požaru. Poškodovani dimniki ali tudi, če so v slabem stanju, so vzrok požarom. Treba je toraj pri dimnikih posebno

vestno paziti, ne samo, da so snažni, temveč tudi da nimajo razpoklin. Velikokrat so tudi kurišča v hišah slaba; tu se veliko greši, osobito pri postavljanju železnih peči, ki se postavljajo večkrat preblizu sten ali preprog. Tudi peči je treba snažiti, pepel in saje pa shranjevati v negorljivih posodah, ki imajo tudi železen pokrov. Osobito je paziti na šotni pepel, ki tli posebno dolgo časa. Najbolje je, če pepel vselej polijemo, preden ga vržemo na smetišče ali gnojišče, to je, zanesljivo se moramo prepričati, ali je res pepel pogasnil ali ne, ne pa ga v nemar metati na gnojišče, kjer se lahko vname, osobito če je ozračje vetrovno.

Previdnost je potrebna pri žveplenkah ali vžigalicah. Spravljati jih je tako, da ne morejo otroci do njih. Otroke je, pač treba zmlada učiti in strogo privaditi, da ne jemlje žveplenk v roko; če beseda ne pomaga, naj poje šiba. Veliko nesreč bo izostalo, saj beremo vedno o požarih, ki se jih zakrivili otroci, ki so se igrali z žveplenkami. Žveplenke niso igrača za otroke.

V prejšnjih časih ni bilo take udobnosti za kuritev nego dandanes, ko imamo žveplenke. Ako se ozremo v stare čase, ne najdemo ljudstva, ki ne bi si znalo napraviti ognja. Že narava sama daje človeku ogenj: tresk, ki pride iz oblakov, v izbruhu ognjenikov itd. Ti izviri ognja pa niso ravno dobro porabni. Človek je pa iznašel pomoček, da si z njim napravi ogenj kadarkoli. Stari ljudje so bili dva kremenca drug ob drugega in so s padajočimi iskrami vžigali les ali gobo. Kakor pripoveduje Plinij starejši je to vkresavanje ognja baje izumil Pyroda. Rimljani so delali ogenj tako, da so drgnili les ob les, kakor delajo divjaki še dandanes. Grki in Rimljani so umeli vžgati lahko gorljive predmete s kovinskimi ubočenimi zrcali. Sele pozneje so pričeli rabiti jeklo, kresilni kamen in žveplene niti, da so napravljali svetel ogenj. Električna vžigala je izumil v Bazlu l. 1770. Fürstenberg in 1780. Ehrmann v Strasburgu, ki so pa prišla malo v poštev. Pri njih se je vžgal vodenelec z električno iskro. L. 1823. so prišla prva kemična vžigala v promet, in sicer najprej na Francoskem. L. 1835. so se pa začela vobče porabljati današnje žveplenke. Ker je pa pri teh žveplenkah smrad žvepla neprijeten in ima fosfor celo strupena svojstva, poizkušalo se je napraviti žveplenke brez žvepla in fosforja. Tudi to se je posrečilo kemiku Büttgerju v Frankobrodu na Menu l. 1848. Iznajdba pa ni dobila odmeva. L. 1858. je pričel izdelovati Šved Lemaström te žveplenke pod imenom: »švedske vžigalice« in našle so pot po svetu in se začele porabljati. Žveplo nadomešča pri teh žveplenkah parafin ali stearin, fosfor pa klorokisli kali. Na škatlici je drgnilna pločica iz fosforja, lesa in drugih zmesi. Ali te žveplenke nise še tako cene, da bi našle vstop v vsako hišo, toda zaradi varnosti proti ognju naj bi se rabile šplošno.

Kjer se nahajajo lahko vnetljivi predmeti, kakor v delavnicah, šupah, hlevih in skednjih, je kajenje strogo prepovedati. Tu se dogaja ravno največ napak. Sam gospodar pohaja take prostore s pipo v ustih in se potem čudi, ako se po noči ali po dnevi pokaže na strehi rdeči petelin. Da so njegovi uslužbenci posnemali njega, pa so bili manj previdni, to je pač pozabil. Na podih in v hlevih spi navadno moška služinčad. Po noči prihajajo hlapci domov s smodko ali pipo v ustih; napravljajo luč, vržejo pri tem brez pomisleka žveplenko, ki še tli, na tla, in kmalu nato je poslopje v plamenu in nihče neče vedeti, kako je nastal ogenj. Sreča je, ako ni bil človek v pogibelji. Na podu in v hlevu se mora rabiti dobro zapirajoča svetilka (laterna), ki pa ne sme biti brez šip, kakor se čestokrat vidi. Svetilko je snažiti in nalivati vedno po dnevu, to bodi prav jutranje delo poslov, ker se ne ve, kdaj se jih rabi in ali bo časa jih opraviti. Žveplenke se večkrat nosijo prosto v telovniških žepih, kjer je tudi kaj denarnega drobiža; zaradi drgnjenja ob kovino se iste vnamejo in obleka začne goreti. Petrolej in posode z lahko vnetljivimi tekočinami naj se spravljajo previdno, da otroci ne pridejo do njih, ali nikdar ne k pečem, v katerih se kuri. Previdnosti je tudi treba pri snažitvi obleke z bencinom.

Laško bi še našli veliko primerov, kako nastane ogenj vsled nepazljivosti. Pazimo vedno skrbno na ogenj in luč v hiši in v vseh drugih poslopih.

Šola naj deluje na to, da otrokom o raznih prilikah, in teh je pač mnogo, dopove, kako nevarno je neprevidno rav-

nanje z ognjem. Večina otrok se bode vedela ravnati, osobito, če se jim tudi povedo vzroki tega ali onega požara. Otrokom ostanejo nauki, ko že zapuste šolo, še vedno v spominu in se tudi ravnajo v življenju po njih.

Novice.

Zveznim gasilnim društvom smo razposlali začetkom meseca januarja v izpolnitev »Izkaze« za moštvo, da jih popišejo. Da se je vstreglo večkrat izraženi želji, priložile so se za pošiljatev udnine »poštne položnice«, ker je zveza v ta namen pristopila k čekovnemu prometu c. kr. poštne hranilnice. Načelnštva zveznih gasilnih društev se opozarjajo, da dopošljejo »Izkaze« in vplačajo pravočasno malo letnino.

O zadevi častne svetinje za 25 letno službovanje je c. kr. finančno ministrstvo z odlokom z dne 24. januarja 1906, št. 181, določilo, da morajo biti dotične prošnje kolkovane s kolkom za eno krono. Glede te odločbe se je osebno interpeliralo finančnega ministra in priporočalo odpravo kolkovne dolžnosti. Ali se bo kaj ukrenito glede tega ali ne, nam še ni znano.

Nova gasilna društva so se ustanovila v Zgornji Šiški, Predosljih, Hotederšici, ki so pristopili tudi k zvezi, kakor gasilna društva v Dravljah, Spodnji Idriji, Hrušici, Dupljah, St. Jurju pri Grosupljem in Poljanicah. Dalje so se ustanovila gasilna društva v Črnem potoku, Spodnjem Skrilju, Sori in Sorici, snuje se ono v Maverlu. Vseh gasilnih društev je sedaj na Kranjskem 160, med njimi 3 tovarniška. Le naprej za korist deželanov.

Zadnji čas je vodstvo zveze dovolilo podpore naslednjim ponesrečenim gasilem: Mihi Srpiču v Cerkljah 40 K, Francu Petriču na Škofljici 20 K, Jakobu Toniju na Škofljici 10 K, Jožefu Šifrerju v Stražišču 30 K, Antonu Jenku v Ježici 15 K, Vinku Koritniku v Leskovcu 30 K, Janezu Černetu v Gorjah 13 K, Valentinu Malovrhu na Vrhniki 50 K, Lovru Krivecu v Hrušici 30 K in Šimeni Mihelčiču v Kropi 25 K.

Spomladi bo gasilski shod v Kočevji za tamošnja gasilska društva.

Pri velikem požaru na Savi pri Jesenicah, ponesrečila sta prav opasno Anton Svetina, član gasilnega društva jeseniškega, in Lovro Krivec, član gasilnega društva v Hrušici. Svetino so morali prepeljati v deželno bolnico, a Krivec se zdravi doma.

Na razna vprašanja odgovarjamo, da izidejo Fran Barletove »Redovne vaje«, ki jih priobčuje »Gasilec« v posebni knjižici, proti zmerni kupnini.

Priporočila je vreden za izdelovanje službenih in paradnih oblek krojaški mojster Andrej Lombar v Zgornji Šiški. Njegovo delo je solidno in prav ceneno. Kjer ni domačih dobrih krojačev, naj se obrnejo načelnštva gasilnih društev do imenovanega mojstra; zadovoljna bodo.

Tvrda Feliks Urbanc v Ljubljani preskrbuje za gasilce platneno in sukneno blago po prav zmernih cenah. Vzorce pošlje brezplačno; pri večjem odjemu in točnem plačilu se cene še nekoliko znižajo. V zalogi ima razno suknjo, tudi najfinjše kakovosti.

I. gornje-avstrijska naprava gasilnih orodij in oprave

Konrad Rosenbauer

v Lincu (Gor. Avstrijsko).

Sesalne brizge vsakega sestava.

Strešne, kljukaste, vtikalne in mehanične pomikalne lestve.

Vsakojaka oprava za plezalce in šarže.

Razsvetljevalne priprave in glasbila.

Sanitetne oprave in dimne krinke.

Izvrstne konopne cevi neprekosljive dobrote.

Cenilniki zastoj in poštnine prosto. Olajševalni plačilni pogoji.

Ces. kr. priv.

tvornica strojev, brizgalnic, cevij in ognjegasilnih predmetov, prva moravska tkalnica cevij in pasov

R. A. Smekal

v Cechu pri Prostějovu

podružnice: Zagreb - Praga - Smichov

odlikovan

s 112 svetinjami, častnimi diplomami i. t. d.

priporoča se

za nabavo vsakojakih brizgalnic, gasilnega orodja, pasov i. t. d., kmetijskih strojev, peronospora-brizgalnic po najnižji ceni

kakor v lastni mehanični tkalnici tkane cevi najbolj vrste po zdatno znižanih cenah.

Postrežba je točna in solidna, pod ugodnimi plačilnimi pogoji na obroke. — Jamčenje za brizgalnice 5 let.

S spoštovanjem

Podružnica R. A. Smekal — Zagreb.

Jamstvo 5 let.

Jamstvo 5 let.

C. kr. privileg.

tvornica brizgalnic, črepalnic in drugih strojev

R. CZERMAK-A

v Toplicah (Češko)

dobavlja

brizgalnice vsake vrste, hidrofore in vse drugo ognjegasilno orodje.

Najugodnejši plačilni pogoji.

40%

manj delavske sile potrebujejo gasilna društva pri brizgalnicah najnovejšega zistema in prenosom ravnoteža, odlikovanega v Pragi na razstavi leta 1903., izumitelja in tvorničarja

R. A. Smekala

iz Smichova.

Podružnica Zagreb.

Ti stroji delajo desno in levo, eno- in dvomlazno 30 do 35 m mlaza.

Skladišče vseh gasilnih potrebščin.

Tudi na obroke.

S spoštovanjem

podružnica R. A. Smekal.